

ZEMĚDĚLSKÁ PŮDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

Kč 15,–

3 listopad
2004–5
67. ročník

**Antonín Červený
(1835–1895)**

Náš první specializovaný „učitel hospodářských věd“, začínal na reálce v Rakovníku, od r. 1873 přes dvacet let působil na Vyšším hospodářském a hospodářsko-průmyslovém zemském ústavu v Táboře. Byl neúnavným „kočovným učitelem“, odborným spisovatelem.

Časopis pro zemědělské, lesnické, zahradnické,
potravinářské a rybářské vzdělávání

Časopis pre poľnohospodárske, lesnícke, záhradnícke,
potravinárske a rybárske vzdelávanie

OBSAH

(English summary see page no. 23)

Olympiáda mladých zemědělců	2
Otázky odborného školství	3
Certifikace lesů	4
Prevence zneužívání návykových látek	6
Spolupráce s Flámskem – projekt RUTSAD	7
Učitel a vzdělávání pro udržitelný rozvoj	8
Mezinárodní sympozium	9
Informační centrum Evropské unie	10
Brněnská růže jubilující	10
Tradiční chovatelský den v Třebíči	11
Návštěva studentů z Holandska	13
Třetí na Mistrovství republiky v orbě	13
Vyšel „Atlas hmyzu“	14
Prezentace zemědělských škol	15
Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru	16
100 rokov poľnohospodárskeho školstva v Šali	17
John Fowler	19
140 let od první zákonné normy zemědělského školství u nás	20
Z historie učňovského školství	22
Jak jsme se školou vítali sv. Václava!	23

OLYMPIÁDA MLADÝCH ZEMĚDĚLCŮ

Střední odborná škola, Střední odborné učiliště, Odborné učiliště, Učiliště a Praktická škola ve Frýdlantu se stala spolupořadatelem a hostitelem olympiády zemědělské mládeže. Pořadatelem soutěže, která se uskutečnila 7. října, byl Liberecký kraj, jeho Regionální agrární rada a spolupořadatelem také Okresní agrární komora Jablonec nad Nisou.

Liberecký kraj vysoko oceňuje zemědělské vzdělávání a váží si svých zemědělských škol s dlouhou a významnou tradicí. Proto nad soutěží převzali záštitu představitelé kraje – náměstkyně hejtmanky pro školství Ing. Eva Bartoňová a člen rady kraje pověřený vedením rezortu ŽP a zemědělství Radim Zíka. Zástupci pořadatelů se rovněž zúčastnili slavnostního zahájení olympiády.

Soutěž uvedl ředitel školy Ing. Dan Ramzer a s organizací dne seznámil soutěžící i přítomné hosty zástupce ředitele Ing. Ivan Bubeníček. Olympiády se účastnili žáci 2. až 4. ročníků středních zemědělských škol a zemědělských učilišť. Přihlásilo se 10 soutěžních družstev z pěti škol: BWO Roseinhain – tři družstva (německá škola s dlouholetou spoluprací se zdejší školou), Frýdlant – tři družstva, Doksy – dvě družstva a po jednom družstvu vyslaly školy v Humpolci a Lanškrounu.

A v jakých disciplínách žáci soutěžili?

1. Test znalostí z rostlinné a živočišné výroby a mechanizace
2. Poznávací test plodin, materiálů a plemen zvířat, odhad hmotnosti živých zvířat a odhad výměry pozemku
3. Sborka a rozborka dojícího automatu DA-100 do skla
4. Jízda zručnosti kolovým traktorem s přívěsem
5. Jízda a manipulace s rotačním žacíím strojem ŽRT-165

Úspěšný průběh olympiády by se mohl stát zahájením nové tradice mezinárodního setkávání a soutěžení mladých zemědělců.

Výsledková listina

1. Test zemědělských znalostí	1. Martin Kejha, SOU a U Doksy
	2. Jan Brož, SOŠ, SOU a U Humpolec
	3. Josef Brůna, SOŠ Lanškroun
2. Poznávací zemědělský test	1. Martin Baštýř, SOŠ, SOU a U Humpolec
	2. Jitka Ambrožová, SOŠ, SOU, OU, U a PrŠ Frýdlant
	3. Josef Merta, SOU a U Doksy
3. Manipulace s dojícím automatem	1. Martin Reisner, BVO Roseinhain
	2. Josef Merta, SOU a U Doksy
	3. Jan Brož, SOŠ, SOU a U Humpolec
4. Jízda zručnosti traktorem s přívěsem	1. Lukáš Vaněk, SOŠ, SOU, OU, U a PrŠ Frýdlant
	2. Rudolf Adamec, SOŠ, SOU, OU, U a PrŠ Frýdlant
	3. Josef Merta, SOU a U Doksy
5. Manipulace s rotačním žacíím strojem	1. Jaroslav Slavík, SOŠ, SOU, OU, U a PrŠ Frýdlant
	2. Josef Merta, SOU a U Doksy
	3. Lukáš Vaněk, SOŠ, SOU, OU, U a PrŠ Frýdlant
Nejllepší jedinci	1. Josef Merta, SOU a U Doksy
	2. Martin Baštýř, SOŠ, SOU a U Humpolec
	3. Jan Brož, SOŠ, SOU a U Humpolec
Nejllepší družstva	1. SOŠ, SOU a U Humpolec
	2. SOU a U Doksy
	3. SOŠ, SOU, OU, U a PrŠ Frýdlant

Před uzávěrkou listopadového čísla jsme obdrželi v redakci smutnou zprávu.

Dne 18. října 2004 nás náhle opustil

doc. Ing. Zdeněk Miškovský, CSc.

(* 7. 12. 1932 – † 18. 10. 2004)

bývalý vedoucí katedry pedagogiky
České zemědělské univerzity v Praze,
dlouholetý člen redakční rady časopisu
Zemědělská škola,
naš milý kolega a spolupracovník.

V příštím čísle přineseme obsáhlejší
vzpomínku na tuto osobnost naší země-
dělské pedagogiky.

OTÁZKY ODBORNÉHO ŠKOLSTVÍ

Co nám ukázaly referáty a diskuse při oslavách lesnické školy
v Rotteburgu am Neckar

V letošním roce oslavila lesnická škola (Fachhochschule) v Rotteburgu/N. se sídlem v Schadenweillerhofu padesátileté výročí od svého založení. V rámci široce probíhajících oslav, které jsou rozloženy na celý rok, byla uspořádána řada přednášek a diskusí k postavení lesnických středních a vyšších škol v rámci školního vzdělání. Protože i u nás se objevuje řada shodných problémů, přináším některé náměty pro informaci, i pro následné zamyšlení.

Úvodní pojednání

Po vstupu do Evropské unie je naše země vystavena řadě dalších dosud neřešených problémů, které se budou projevovat v celé oblasti vzdělávání. I když vzdělávací proces zůstává v kompetenci národních zemí, bude stejně ovlivněn okolními členskými státy, protože se stane základním faktorem působícím na konkurenceschopnost obyvatelstva, tedy i lesníků.

Pohlédneme-li do nepříliš vzdálené minulosti je patrné, že v zemích dnešní EU dochází k prudké expanzi nižších stupňů lesnického vzdělání ve prospěch středoškolského a vyššího stupně, kdy na rozdíl od univerzitního je zejména vysoce hodnocena schopnost ovládnutí širokých praktických dovedností

Dalším projevem je i rychlý nárůst celoživotního vzdělávání formou kurzů, pomocí internetu atd., což příznivě působí na dosažení maximálního rozvoje využití lidského potenciálu v měnících se pracovních podmínkách. Právě odklon od dosavadních úzce pojatých oborů ke vzdělání, který umožní nejrůznější rychlé rekvalifikace, zapojení do méně tradičních oborů, jejich využití jak v lesnictví, tak ale i ochraně přírody a krajiny, v zemědělství, ale i řízení drobných podniků, provozoven, je základním cílem pro modelové varianty různých lesnických škol.

Bohužel v České republice se situace nevyvíjela v tomto směru příznivě, modernizace curricul či celého systému řízení zůstala poplatná době od padesátých let a prioritní postavení v předních pozicích jsme ztratili. Rozebírat důvody spočívající v politických změnách, změnách v délce výuky již od základních škol, hazardování s kvalitními, odborně erudovanými profesory, zavádění nevhodných studijních modelů, uzavřenost k okolním zemím s jinou politickou orientací, nedostatek deviz na kvalitní moderní pomůcky

– to je jen část ze škály negativních vlivů, které dlouhodobě ovlivnily postavení našich lesnických škol, a tím i konkurenční schopnost uplatnění na trhu práce i mimo hranice našeho státu.

A zde je nutné se zamyslet a optimálně řešit situaci s uplatněním našich lesnických absolventů středních a vyšších škol. Jestliže největší lesnický podnik Lesy ČR preferují i na nižší lesnické posty vysokoškolsky vzdělané lesníky, pak je počet lesnických škol se středoškolským zaměřením zbytečně vysoký. Je tedy nutné hledat další možnosti, které jsou k dispozici a zaměřit studium vhodným směrem.

Poznatky z německého vyššího lesnického školství

Současné školství se potýká s nedostatkem finančních prostředků a s nutnými úsporami. Jejich každoroční nárůst již není možný a dosavadní stav se udržel díky řadě i nepopulárních opatření.

První z hlediska platů pedagogů. Platová změna od 1. 1. 2005 mění zařazení profesorů ze skupiny C (o které se nám v ČR jen může zdát) do skupiny W, kde budou nižší základní platy a teprve v důsledku převzetí některých dalších úkolů lze funkčním příplatkem stávající výši zajistit. V současnosti tedy bude každý z pedagogů zatížen některými z dalších úkolů a dojde ke snížení počtu pracovníků.

Finanční náklady ušetří i plánovaná kooperace řízení škol s různou odbornou náplní z hlediska mzdového zpracování, daňových a jiných prací. Rotteburg zabezpečuje „controlling“ dokonce i s jednou hudební Fachhochschule (Trossingen) a celkem se šesti. Finanční prostředky jsou diferencovaně děleny na jednotlivé obory s tím, že hospodaření není školou řízeno – co si jednotlivé „katedry“ obstarají navíc od sponzorů, je jejich věcí a nutí je to k vlastní iniciativě. Zejména to ale podporuje i vlastní výzkumnou činnost a řešení nejrůznějších grantů, které finanční budget vhodně doplní.

Školy pracují s nízkým počtem pracovníků: 1 rektor, 13 odborně vzdělaných profesorů, 14 spolupracovníků, 2,9 plánovaného místa pro kuchyň. Z profesorů má každý další mimovzdělávací funkci v řízení školy (školní polesí, výpočetní středisko, mezinárodní spolupráci, studijní záležitosti, public relations atd.)

Škola stále více přechází od vyššího školství s diplomovanými studenty na standardizované bakalářské studium a pro erudované studenty zajišťuje ve spolupráci s vysokými školami i „masterské!“ studium – např. SENCE – Sustainable Energie Competence ve Stuttgartu, nebo geoekologii s universitou v Tübingenu.

Celkem na škole studuje 375 vlastních kmenových studentů a 85 z partnerských škol. Zájem o studium je značný, na 80 studijních míst v lesnictví se letos přihlásilo 280 žadatelů. Ze 78 úspěšných absolventů v roce 2003 byli tři ze zahraničí, 31 % připadalo na ženy, průměrná celková známka byla 2,3. Z 25 žadatelů o rozšířené masterské studium bylo úspěšně přijato 15.

Při výuce ve vyšších ročnících je trvalý odklon od frontální výuky k samostatně orientované výuce s posílením možností získání širších znalostí v příbuzných oborech, využití vhodných doplňujících programů školy na internetu pro další samostudium.

Posiluje se účast na řadě projektů od ochrany přírody (mapování biotopů, hodnocení modelových územních prvků, management územních celků až po mezinárodně orientované výzkumné projekty. **Tato výzkumná činnost školy je velmi široce podporována a získává dobré jméno škole i potřebné další finanční zdroje, “když státní kasa je prázdná”.**

Také publikační činnost je bohatá a každý z profesorů nejen pravidelně publikuje, ale zajišťuje i řadu přednášek pro mimoškolní partnery. Bohatá je i činnost ve vztahu k zahraničí a to nejen v rámci úzkých partnerských vztahů s nizozemskou školou Larenstein, ale i školami v Brazílii, Vietnamu či na Molukách. Každý ze studentů navíc studuje minimálně jeden semestr v zahraničí, aby lépe ovládl potřebný cizí jazyk.

Výměnu mezi studenty na půlroční a delší studijní pobyty se pokusil autor v Česku probít již před 12 lety, ale pro nezáměr nadřízených to skončilo jediným pobytem nizozemského studenta Martina z Larensteinu.

Devastace tropických pralesů nepřiměřenou těžbou dříví, projevující se zejména v posledních desetiletích, se stala impulsem pro iniciativy usilující o zavedení certifikace lesů, která má zajistit hospodaření trvale udržitelným způsobem.

Stručně závěrem

Oslavy školy Rottenburg pomalu končí, trutnovská alma mater se chystá na daleko významnější výročí – 150 let lesnického školství. Je to doba, za kterou by se mělo zhodnotit vše minulé a zejména zajistit plán další trvání a rozvoje. Ten za nás nikdo neudělá.

Poznatky z jedné německé školy na dvou stránkách mohou navodit řadu možností zlepšení, ale nejsou pro nás jednoznačným receptem. Jednu věc máme společnou – prázdnou státní kasu, zde si musíme pomoci sami. Musíme si sami probojovat vyšší autonomii, povýšení studia na nejrůznější požadované formy, pomoc absolventům zejména aktivním public relation a budováním zahraničních vztahů k získání odpovídajících pracovních míst. Posílit image školy a oprostít ji od všech škodlivých vlivů – prostě úkolů je mnoho.

Nejvíce na středních a vyšších školách postrádám aktivní politiku ve směru k zahraničí, malé, nedostatečné zapojení do výzkumné činnosti. Zlepšit je třeba jazykové znalosti, pravidelné sebevzdělávání sledováním zahraniční literatury, zapojení do nejrůznějších profesně významných organizací a spolků, využití studentského pracovního potenciálu, kreativních myšlenek, vhodnou volbu exkurzí (ne zájmové výlety lesníků). Vypěstovat hrdost k vlastnímu povolání!

Naopak je nutné vyzdvihnout, že obecně má české lesnické školství stále ještě dobrou pověst, vynikající tradice a dobré předpoklady. Současný stav je nutno zlepšit, zejména v oblasti optimálního plánování výuky a zařazením moderních předmětů a vrátit se tak na přední místa mezi lesnickými školami v Evropě. Pomoci by měla i široká lesnická veřejnost, zejména svými poznatky a náměty.

Nepromyšlené a neuvážené změny v lesnické politice, prováděné v současnosti, zlepšení stavu nepomáhají, stejně tak jako dřívější nezáměr o naše lesnické školství.

Dr. Ing. Eugen Král, CSc.
VOŠL a SLŠ Trutnov

CERTIFIKACE LESŮ

Konference OSN o životním prostředí a rozvoji, konaná v roce 1992 v Rio de Janeiro, tyto principy podpořila a další jednání, např. konference v Helsinkách (1993), se již zabývala certifikací lesů. Směrnice pro vznik dobrovolných

certifikačních standardů pro trvale udržitelné hospodaření (TUH) byla přijata na ministerské konferenci v Lisabonu v roce 1998.

Certifikace je posouzení nezávislým, kvalifikovaným a akreditovaným odborníkem, který prověřuje, zda hospodaření v lese je v souladu se systémem schválených a uznávaných standardů trvale udržitelného hospodaření.

V současné době existuje také certifikace spotřebitelského řetězce Chain of Custody (C-o-C), což je posouzení opět nezávislým, kvalifikovaným a akreditovaným odborníkem, prověřujícím, zda dřevo zaznamenané v evidenčním systému podniku je součástí dřeva z certifikovaných lesů.

Certifikace lesů tudíž poskytuje záruku všem, kdo kupují výrobky ze dřeva nebo papíru s logem certifikačního systému, že podporují trvale udržitelné hospodaření v lesích. Znamená to, že lesy, z nichž použita surovina – dřevo pochází, jsou obhospodařovány v souladu se standardy vycházejícími z mezinárodně uznávaných ekologických, sociálních a ekonomických hodnot, které tvoří základní pilíře trvale udržitelného hospodaření v lese.

Vlastníci lesa, kteří produkují dřevo a chtějí je na trhu realizovat, se dostávají pod tlak zpracovatelů, aby dodávali do spotřebitelského řetězce surovinu z certifikovaného lesa. V praxi se to projevuje tak, že na trhu je tato surovina odběrateli upřednostňována, což má samozřejmě ekonomický dopad.

Jako reakce na výše zmíněná doporučení celosvětových setkání vznikly různé certifikační systémy lesů. V České republice se dosud uplatnil systém FSC (Forest Stewardship Council) a systém PEFC (Pan European Forest Certification Scheme).

Systém FSC se uplatnil zejména v mimoevropských regionech a celosvětově je tímto systémem certifikováno přes 43 mil. ha lesa. V ČR zatím však pouze 10 441 ha.

Systém PEFC, který vznikl na základě úsilí evropských a českých lesníků, vyhovuje obvyklé vlastnické struktuře lesů v Evropě a je schopný čelit tlaku jiných systémů, pro Evropu méně vhodných. Svoji administrativní i ekonomickou náročností je přijatelný i pro vlastníky drobných lesních majetků. V současné době počet členských států PEFC překročil číslo 20. Z mimoevropských států mezi ně patří také USA a Kanada.

Rada PEFC, tj. nejvyšší orgán, je zaregistrována v Lucembursku, kde má své sídlo. Každá z účastnických zemí

vytváří své národní nezávislé standardy. Český systém certifikace lesů byl schválen Radou PEFC v roce 2001.

Řídícím orgánem regionální certifikace lesů v systému PEFC v ČR je rada PEFC ČR, zájmové sdružení právnických osob. Tato rada je tvořena třemi komorami:

- komorou vlastníků lesů, sdružující zástupce všech složek státního i nestátního vlastnictví lesů,
- komorou zpracovatelů dřeva, složenou ze zástupců organizací, zabývajících se prováděním lesnických činností, zpracováním dřeva a obchodem,
- komorou ostatních zájmových skupin, která sdružuje zástupce vysokých škol, odborů, zájmových a profesních organizací.

Hlavním úkolem rady PEFC ČR je vytváření, schvalování a revidování Českého systému certifikace lesů, jeho propagace a presentace v České republice i v zahraničí.

Zástupcem vlastníků lesů ve vztahu k certifikačnímu orgánu, tj. nezávislému orgánu, který provádí kontrolu zda žadatel o certifikaci lesa splňuje podmínky dané normativními dokumenty, je v regionu Česká republika Sdružení vlastníků a správců lesních majetků ČR, zájmové sdružení právnických osob, označované též jako Sdružení – Žadatel. Členy tohoto sdružení jsou: Lesy České republiky, s.p., Vojenské lesy a statky ČR, s.p., Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR a Sdružení majitelů lesa a podnikatelů v lesním hospodářství.

Jmenované Sdružení vlastníků a správců lesních majetků ČR garantuje plnění kritérií TUH v lesích ČR, definuje politiku a cíle TUH a je držitelem regionálního certifikátu. Sdružení – Žadatel má výsadní úlohu v českém systému PEFC, totiž zmocnění požádat o regionální certifikaci lesů nezávislý certifikační orgán, který je pro tuto činnost akreditován Českým institutem pro akreditaci (ČIA) a je oprávněn vydávat na základě provedeného certifikačního auditu certifikát.

Nezávislým certifikačním orgánem pro systém PEFC v České republice se, na základě výběrového řízení, stala společnost BVQI (Bureau Veritas Quality International CS, s.r.o.), která získala akreditaci ČIA a s níž vstoupilo Sdružení – Žadatel do smluvně – obchodního vztahu.

Certifikát, osvědčující soulad hospodaření v lesích regionu Česká republika s kritérii TUH, je vydáván na období pěti let s tím, že certifikační orgán každoročně provádí dozorové audity, jimiž prověřuje dodržování tohoto certifikačního systému.

Zájemci o certifikaci, tj. vlastníci lesů, kteří chtějí získat doklad o certifikaci jejich lesního majetku, si vyžádají předepsaný formulář žádosti na adrese: Národní certifikační centrum, ÚHÚL Brandýs n.L., Nábřeží 1326, 250 01 Brandýs nad Labem. Centrum na základě smluvního vztahu zajišťuje pro Sdružení – Žadatele některé administrativní i odborné technické činnosti. Existuje rovněž možnost získání příslušných tiskopisů na internetové adrese: www.pefc.cz.

Po odeslání vyplněné žádosti se hospodaření vlastníka lesa proěřuje z různých informačních zdrojů, zda odpovídá kritériím TUH. V kladném případě je vlastníku vydáno Osvědčení o účasti v regionální certifikaci lesů a na základě toho se může stát uživatelem loga PEFC.

Proces certifikace lesů je pro individuální vlastníky kontinuální a je možno k němu přistoupit kdykoliv po

dobu platnosti vydaného certifikátu, jehož platnost končí 30. 9. 2007. Předpokládá se však provedení recertifikace na další období.

Vzhledem k tomu, že v současné době je v České republice v systému PEFC certifikováno více než 1,9 mil. ha lesa z celkové rozlohy 2,64 mil. ha, je zřejmé, že vlastníci lesa pochopili význam certifikace.

Je proto žádoucí, aby absolventi zemědělských a lesnických odborných škol, kteří budou přicházet v praxi s vlastníky lesů do styku nebo budou sami v lese hospodařit, byli informováni o systému, výhodách a poslání certifikace lesů a mohli vstup vlastníků lesa do systému kvalifikovaně doporučit.

Ing. Antonín Lizna
Sdružení – Žadatel

PREVENCE ZNEUŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK

Problematika návykových látek – konkrétně drog – byla řešena v loňském ročníku Zemědělské školy číslo 2 a 3. Tento příspěvek by měl informovat o návykových látkách jako patologických jevech z pohledu prevence.

Národní strategický plán protidrogové prevence u dětí a mládeže reaguje na aktuální stav návykových látek v České republice. Hlavním cílem strategického plánu prevence návykových látek u dětí a mládeže je usměrnit všechny dostupné aktivity a prostředky v oblasti prevence zneužívání návykových látek a vytvořit dostatečný prostor pro koordinaci činností subjektů na národní i regionální úrovni.

Do úsilí, které vede k zesílení odmítavého postoje společnosti k odmítání návykových látek a k omezení zájmu o ně mezi dětmi a mládeží, musí být zapojeny všechny státní i nestátní subjekty na všech společenských úrovních. V roce 1997 byla ministerstvem školství přijata nová „Koncepce prevence zneužívání návykových látek a dalších sociálně patologických jevů u dětí a mládeže“ v působnosti resortu a minimální preventivní program pro školy a školská zařízení v oblasti zneužívání návykových látek „Škola bez drog“. V souvislosti s tím byl modifikován cíl prevence, nově definovány priority, nově byl postaven systém vzdělávání učitelů a dalších pedagogických pracovníků uplatňujících systém vzdělávání učitelů a dalších pedagogických pracovníků uplatňujících protidrogovou prevenci na školách a školských zařízeních.

Vedle výchovy ke zdravému životnímu stylu v nejširším slova smyslu je zaměřenost preventivních aktivit cílena zejména na zvyšování odolnosti dětí a mládeže proti negativnímu působení drog a dalších návykových látek. Výsledek tohoto procesu a tudíž i účinnost preventivních opatření velmi významně závisí na spolupráci všech, kteří jsou zapojeni do vzdělávání, výchovy, a to jak na národní, regionální, tak i místní úrovni.

Úloha personálu škol a školských zařízení

Ve výchově dětí a mládeže ke zdravému životnímu stylu a v prevenci zneužívání návykových látek a dalších sociálně patologických, disponuje resort školství rozsáhlými pravomocemi. Spravuje rozsáhlou síť poradenských služeb, které zasahují do problémového chování zpravidla mnohem dříve, než sociální kuratela v resortu práce a sociálních věcí. Škola je často jediným prostředím, v němž lze systémově korigovat pozitivní vliv vrstevníků zejména na problémové jedince. Na základě těchto a samozřejmě i mnohých dalších argumentů je nutné zdůraznit, že školy a školská zařízení zaujímají nezastupitelné postavení v národních strategiích zaměřených na prevenci zneužívání návykových látek u dětí a mládeže.

Škola je významná nejen proto, že problém patologických jevů může být řešen a diskutován při vyučování, ale také

proto, že je to místo, kde mladí lidé tráví společně mnoho času, kde může docházet ke konfliktům, a to jak ve skupinách či partách vrstevníků, tak i zejména mezi staršími žáky a učiteli. Z těchto důvodů je potřebné, aby kromě odborných předpokladů pro zajištění vzdělávací činnosti ve třídě disponovali učitelé a další pedagogičtí pracovníci i určitým citem pro sociální problémy žáků i schopnostmi pozitivně přispívat k vytváření příznivé atmosféry ve školách. S tím souvisí i pomoc pedagogů žákům při řešení jejich nejrůznějších konfliktů v náročných životních situacích.

Úloha rodičů

Objektivní informace o návykových látkách a jejich zneužívání a nebezpečí z toho vyplývajících jsou rodičům poskytovány především prostřednictvím medií. Účinnost těchto informací je závislá na tom, jak vážně jsou rodiči přijímány. Cílem uvedených informací je, aby rodiče včas u svých dětí rozpoznali problém, aby věděli jak ho řešit a kdo jim v tom může pomoci. Rodiče, jejichž děti jsou problémové či jinak rizikové, nebo již experimentující s návykovými látkami, by měli mít možnost podílet se na řešení problému, který ohrožuje jejich děti.

Školy mohou v tomto směru napomoci organizováním informačních setkání s rodiči, cíleně zaměřených na problematiku zneužívání návykových látek. Ve všech školách

by měli být ustanoveni metodici prevence, kteří by měli mít písemně stanovenou konkrétní náplň práce a úzce spolupracovat s okresními nebo krajskými metodiky prevence a řídit se i vlastními získanými zkušenostmi. Na středních školách se osvědčují ve funkci metodiků prevence učitelé základů společenských věd a učitelé se vzděláním opravňujícím k výuce psychologie.

Konkrétní úkoly a kompetence metodiků prevence vyplývají z Metodického pokynu č. j. 14514/2000–51. Podle tohoto dokumentu by metodici prevence měli zejména koordinovat přípravu Minimálního preventivního programu i jeho realizaci, odborně a metodicky pomáhat kolegům učitelům, doporučovat ředitelům zajištění konkrétních odborných a metodických materiálů umožňujících realizaci programu, sledovat rizika vzniku a začínající projevy zneužívání návykových látek a navrhnout opatření k včasnému odhalování těchto rizik a řešení problémů.

Účinnost celého systému prevence je rovněž hodnocena školními inspektory.

Informace i konzultaci k napsání tohoto článku poskytli pracovníci Pedagogicko-psychologické poradny v České Lípě.

KU

SPOLUPRÁCA S FLÁMSKOM – PROJEKT RUTSAD

Agroinštitút Nitra sa v spolupráci s flámskou organizáciou Syntra West z Brugge podieľa na realizácii projektu RUTSAD – Podpora malého a stredného podnikania v oblasti vidieckeho turizmu prostredníctvom vzdelávania, poradenstva a networkingu v rámci programu bilaterálnej spolupráce medzi Flámskom a Slovenskom. Trvanie projektu je dva roky, s jeho realizáciou sa začalo v septembri 2003 a termín ukončenia je plánovaný na august 2005.

Hlavnými cieľmi projektu je zlepšenie kvality odborného vzdelávania v oblasti vidieckeho turizmu, podpora budovania siete poradenstva a zlepšenie informovanosti ohľadne otázok vidieckeho turizmu.

V dňoch 23. – 25. septembra sa v rámci projektu RUTSAD uskutočnilo bilaterálne partnerské stretnutie projektových manažérov a trénerov v Brugge v Belgicku, cieľom ktorého bolo upresnenie obsahu tréningov a organizačná a finančná administrácia projektu.

V nasledujúcich týždňoch budú na Slovensku a vo Flámsku prebiehať tréningové programy pre jednotlivé cieľové skupiny (manažéri a poradcovia vidieckeho turizmu, výkonný personál zariadení vidieckeho turizmu), počas ktorých

Na obrázku sú partneri projektu RUTSAD

rych budú mať účastníci príležitosť získať nové profesionálne zručnosti, zamerané na dané profesie v rámci pôsobenia v oblasti vidieckeho turizmu.

Ďalším zámerom projektu RUTSAD je podporiť budovanie „Sieť poradenských centier vidieckeho turizmu“ v rámci existujúcich komunikačných a informačných centi-

er, alebo tiež pôsobiach odborno-poradenských inštitúcií a profesných združení. V každom z týchto centier bude pôsobiť regionálny poradca pre oblasť vidieckeho turizmu.

Ďalšie informácie o projekte RUTSAD sú dostupné na projektovej webstránke www.rutsad.com.

Peter Vnučko, Agroinštitút Nitra

UČITEL A VZDĚLÁVÁNÍ PRO UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Ve dnech 19. – 23. září 2004 se v Praze konala mezinárodní konference na závěr řešeného projektu UNESCO „Education for sustainable development“. Konference byla jedním z realizačních výstupů participačního projektu, jehož nositelem byl Klub ekologické výchovy (občanské sdružení pedagogů pro ekologickou výchovu v České republice). Jednání se zúčastnilo 135 účastníků a bylo předneseno 51 příspěvků. Konference se konala pod záštitou České komise UNESCO při MŠMT ČR a za finančního příspěvku ministerstva. Sborník konference byl vydán za plné finanční podpory MŽP ČR.

Konference byla zahájena v důstojném prostředí Rytířského sálu v Parlamentu – Senátu ČR. Jednání konference uvedl Mgr. Daniel Kroupa, místopředseda Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu ČR. Další dny probíhalo jednání konference v prostorách Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

V úvodu plenárního zasedání vystoupili představitelé MŠMT a MŽP ČR a České komise pro UNESCO. Klíčový referát o projektu UNESCO – „Vzdělávání pro udržitelný rozvoj“, přednesla předsedkyně Klubu ekologické výchovy RNDr., PhDr. Danuše Kvasničková, CSc., která zdůraznila, že projekt sledoval několik vzájemně propojených cílů. Měl přispět k tomu, aby ekologické vzdělávání a výchova nebyla pouze záležitostí jedinců, ale aby se postupně stala nedílnou a přirozenou součástí výchovně vzdělávacího působení celé školy – všech pedagogů, a to nejen učitelů přírodovědných předmětů, ale i předmětů společenskovedního zaměření. Cílem projektu bylo rovněž ověřit možnosti integrovaného přístupu k realizaci ekologické výchovy v různých podmínkách škol a zpracovat promyšlený a koordinovaný školní program ekologického vzdělávání a výchovy pod gescí vedení školy. Svůj opodstatněný význam měl i cíl – šířit informace o vzdělávání pro udržitelný rozvoj a cíl – předat zkušenosti ze škol zapojených do projektu ostatním učitelům ze škol, které se projektu neúčastnily.

Projekt řešilo 60 základních a středních škol. V průběhu řešení projektu byly uspořádány besedy, konzultace v předmětových komisích, byly sestaveny specifické školní programy ekologické výchovy a vzdělávání. Realizace projektu probíhala ve škol. r. 2003/04. Zkušenosti s aplikací školních programů ekologické výchovy si předávali učitelé průběžně na seminářích organizovaných ve všech 14 krajích ČR. Těchto seminářů se zúčastnili učitelé z dalších i do projektu nezapojených škol. Tam také učitelé získali kromě základních informací také informace o realizaci ekologického vzdělávání v jejich regionu, vyslechli zkušenosti svých kolegů ze škol zapojených do projektu, získali literaturu k dané problematice a příklady školních programů těch škol, které se projektu účastnily. Celkově se podařilo oslovit během konání projektu 700 škol, ze kterých se na semináře přihlásili učitelé.

V průběhu řešení projektu se jednoznačně potvrdilo, že realizace ekologické výchovy závisí především na postojích a připravenosti učitelů a vedení škol k této problematice.

V rámci konference UNESCO, která byla závěrem i vyvrcholením řešeného projektu, vystoupila řada představitelů škol zúčastněných na řešení projektu, ale i představitelů univerzit z ČR i SR, které připravují učitele v duchu realizace ekologické výchovy a vzdělávání. Své zastoupení měla i Státní školní inspekce SR.

Oblast středoškolského zemědělského odborného vzdělávání reprezentovali svou účastí na konferenci zástupci SOŠ pro ochranu a tvorbu životního prostředí ve Veselí nad Lužnicí, SOŠ v Šumperku a SOŠ v Humpolci.

Během konání konference byla pro delegáty zorganizována ve spolupráci s Odborem školství Magistrátu hl. m. Prahy návštěva základních a středních škol a středisek ekologické výchovy s praktickými ukázkami výuky.

Z jednání konference vyplynuly následující závěry a doporučení (zdroj KEV):

- dále pokračovat v plošném budování sítě škol zaměřených na vzdělávání a výchovu k udržitelnému rozvoji, podporovat výměnu zkušeností pedagogů v oblasti problematiky udržitelného rozvoje;
- zlepšit informovanost učitelů o grantech vypisovaných kraji v rámci jejich Koncepcí EVVO (Environmentální Výchova, Vzdělávání, Osvěta);
- posílit a odměňovat úlohu koordinátora ekologické výchovy na základních a středních školách v ČR, zvyšovat jeho odbornou a metodickou úroveň v různých formách dalšího vzdělávání;
- posilovat vědomí ředitelů škol a dalších členů vedení škol o významu vzdělávání pro udržitelný rozvoj a o jejich odpovědnosti v tomto směru;
- posílit propojení vysokých škol a fakult vzdělávajících budoucí učitele a zlepšit didaktickou způsobilost jejich absolventů ve vztahu k EVVO;
- striktně neoddělovat humanitní a přírodovědné obory, ale hledat možnosti jejich vzájemného prolínání, zdůrazňovat komplexní přístupy k ekologickému vzdělávání ve smyslu potřeb udržitelného rozvoje;

- podporovat interaktivní přístupy v přípravě i v dalším vzdělávání učitelů, více zařazovat aktivizující metody a formy práce;
- vytvářet podmínky pro využívání škol aktivních v ekologickém vzdělávání a výchově jako středisek šíření ekologického vzdělávání a působení na veřejnost ve smyslu udržitelného rozvoje;
- dále rozvíjet činnost Klubu ekologické výchovy jako sdružení podporujícího tvořivou aktivitu pedagogů a škol v ekologickém vzdělávání a výchově a navazovat přirozené kontakty v této oblasti se zahraničními partnery, především na Slovensku.

PhDr. Radmila Dytrtová, CSc.
Katedra pedagogiky ČZU v Praze

Klub ekologické výchovy ve spolupráci se sekretariátem České komise UNESCO uspořádal ve dnech 6. a 7. října v Praze 1. středoškolskou ekologickou konferenci. Své práce tu prezentovali i žáci našich škol v České Lípě, Hořovicích, Humpolci, Kroměříži, Písku, Starém Městě, Šumperku, Táboře a ve Veselím nad Lužnicí.

MEZINÁRODNÍ SYMPOZIUM

Education – way for the prosperity of future generations

Pod výše uvedeným anglickým názvem se konalo 24. září 2004 na katedře pedagogiky České zemědělské univerzity v Praze sympozium na téma “vzdělávání jako cesta k budoucí prosperitě”. Akce byla součástí univerzitní II. mezinárodní vědecké konference SUSTAIN LIFE – SECURE SURVIVAL II – Socially and Environmentally Responsible Agribusiness.

Tradice konferencí byla založena před třemi lety jako příležitost k setkávání učitelů a doktorandů tří středoevropských univerzit: Univerzity Bodenkultur (BOKU) ve Vídni, České zemědělské univerzity (ČZU) v Praze a Západomaďarské univerzity v Mosonmagyaróváru.

Na katedru pedagogiky ČZU přijeli hosté ze zahraničí a byli přizváni představitelé ministerstva školství, ministerstva zemědělství, Ústavu zemědělských a potravinářských informací i středních odborných škol. Jednací jazykem byla angličtina – jak pro domácí, tak pro zahraniční účastníky z Finska (University of Helsinki, Faculty of Agriculture and Forestry), Dánska (The Danish Agricultural Advisory Service, National Centre), Brazílie (Federal Rural University of Rio de Janeiro), Německa (Technical University Berlin), Slovenské republiky (Univerzita Konstantina Filozofa v Nitre) a České republiky (katedra pedagogiky

ČZU v Praze, Střední zemědělská škola v Písku, Národohospodářská škola v Boskovicih, Střední zemědělská škola v Poděbradech).

Odborný mezinárodní seminář přispěl k vzájemnému poznání expertů, kteří se zabývají odborným vzděláváním na univerzitách i středních školách a ukázal společná témata a problémy, které má v současné době příprava učitelů a zemědělských odborníků. Příspěvky se týkaly mimo jiné role

Pohled do jednacího sálu

vzdělávání pro udržitelný rozvoj, motivace studentů pro zemědělské vzdělávání na středních zemědělských školách, vzdělávání mladých farmářů v nových státech EU, využití komunikačních technologií ve vzdělávání, formování

pedagogických kompetencí učitelů aj. Plné znění příspěvků bude zveřejněno ve sborníku semináře.

PhDr. Radmila Dytrtová, CSc.
Katedra pedagogiky ČZU v Praze

INFORMAČNÍ CENTRUM EVROPSKÉ UNIE

při Delegaci Evropské komise v České republice

Celosvětové úsilí na ochranu životního prostředí

Evropská komise a Program OSN pro životní prostředí (UNEP) oznámily, že posílí vzájemnou spolupráci za účelem zefektivnění boje proti celosvětovým hrozbám životnímu prostředí. Memorandum posílí politický dialog a spolupráci mezi UNEP a Komisí na všech úrovních. Vzájemná spolupráce podpoří realizaci závazků přijatých na Světovém summitu o udržitelném rozvoji v roce 2002, např. v oblasti udržitelné výroby a spotřeby, zachování biodiverzity, zabezpečení dodávek vody a zjištění hygieny, obnovitelných energií a výroby chemických látek.

Program Erasmus Mundus zahájilo 82 evropských vysokých škol

Evropská komise vybrala prvních 19 magisterských učebních programů v rámci projektu Erasmus Mundus, do něhož je zapojeno 82 evropských vysokých škol, a zahájeny byly se začátkem školního roku. Cílem projektu je posílit evropskou spolupráci a mezinárodní vazby mezi vysokými školami podporou kvalitních magisterských programů a výměn studentů a pedagogů z celého světa a Evropské unie.

LIFE+: Komise navrhuje nové, racionálnější financování programu pro ochranu životního prostředí

Program bude zaveden v roce 2007, kdy začíná nové rozpočtové období EU. Nový program se nazývá LIFE+ (popř. LIFE plus) a bude představovat jediný finanční nástroj Evropské unie zaměřený pouze na ochranu životního prostředí. Nástroj LIFE+ by měl úzce podporovat priority 6. akčního programu pro životní prostředí (2002 – 2012), mezi něž patří boj proti klimatické změně, zastavení destrukce biodiverzity, minimalizace negativních účinků životního prostředí na lidské zdraví a řešení otázek využívání přírodních zdrojů a likvidace odpadů udržitelným způsobem.

Cestování s domácími zvířaty: cestovní pas je nyní povinný

Nová celounijní právní úprava zavádějící cestovní pas domácích zvířat nabývá v plném rozsahu účinnost k 1. říjnu 2004. Domácím zvířatům a jejich vlastníkům usnadní nový cestovní pas cestování v rámci Evropské unie. Cestovní pas doloží, že dané zvíře bylo očkováno proti vzteklině. Jde o jediný požadavek na cesty domácích zvířat do všech členských států kromě Irska, Malty, Švédska a Velké Británie (tyto státy uplatňují přísnější kritéria).

BRNĚNSKÁ RŮŽE JUBILUJÍCÍ

Na naší floristické scéně se před deseti lety zrodila nová soutěž „Brněnská růže“. Již zkušební nultý ročník v r. 1994 plně zaujal a zahájil dnes již nejen pro Brněnsko neodmyslitelný projekt vykazující rok od roku stoupající tendenci.

Zásluhu na jeho zrodu a popularitě má vedoucí školního hospodářství zahradnické školy Brno-Bohunice Bohuslav Radušic, kterého jsem u příležitosti letošního jubilea soutěže požádal o následující rozhovor.

Jaký byl impuls k založení této nevšední přehlídky floristického umění?

V naší republice existovala ve vázání a aranžování květin pouze jedna soutěž, a to Děčínská kotva. Potřeby praxe však ukázaly, že rozvoj floristiky daný možnostmi vzniklými po r. 1989 vyžaduje soutěžní klání rozšířit. V našem regionu bylo v tomto směru místo prázdné. Proto jsem se po poradě s blízkými spolupracovníky rozhodl je zaplnit.

Zajisté jste při přípravě této soutěže oproti stávající v Děčíně hledali určitou originalitu!

Samozřejmě jsme se snažili najít nové způsoby práce. Rozhodli jsme se zadávat témata velmi náročná a výjimečná, často spadající až do oblasti volné umělecké tvorby jako např. květina a sklo, květinový paraván aj. Dalším původním rysem je hledání pro každý rok nových prostor. Snažili jsme se o umístování soutěže do různých historicky nebo architektonicky pozoruhodných objektů. V minulosti to byly např. budovy Staré a Nové radnice, Dům pánů z Fana-lu, hrad Špilberk atd.

K úspěchu soutěže patří bezesporu i její zázemí?

Zajisté. Při pořádání soutěže jsme již od prvopočátku měli plné pochopení Svazu květinářů a floristů. Realizaci s povděkem přivítaly i četné zahradnické firmy, a to i ty, které se floristikou zabývají jen částečně. Tradiční podporu máme i od vlastní zahradnické školy.

Problém není ani v organizaci poroty. Máme bohatý výběr jejích členů z řad našich nejlepších a známých floristů i z plejády středoškolských a vysokoškolských učitelů aranžování a vázání květin.

V našem rozhovoru bychom se měli zmínit i o soutě-žících.

Můžeme s uspokojením prohlásit, že jejich počet rok od roku roste. V této souvislosti bych rád vyzvedl, že zájem o Brněnskou růži je nejen z řad pracovníků praxe, ale i z oblasti našich zahradnických škol, takže o novou generaci floristů nemusíme mít obavy. Mimoto jméno naší soutěže má tak dobrý zvuk, že o její vítěze je zvýšený zájem na trhu práce.

Letos vstupuje Brněnská růže do desátého ročníku své existence. Jakž bude ten jubilejní?

Uskuteční se 19. a 20. listopadu v architektonicky nevšedním Konventu brněnské Nemocnice Milosrdných bratří. Vybraná témata jako kytice pro nevěstu, květinový šperk pro ženicha, kytička pro družičku a kytice na auto se váží ke svatebnímu obřadu. Mezi přihlášenými účastníky jsou nejen profesionální aranžéři květin, ale i žáci zahradnických škol z celé České republiky.

Desetiletí soutěže jistě také vede k zamýšlení nad jejím dosavadním průběhem.

Z ohlasů vidíme, že Brněnská růže dostoupila svého vrcholu, proto bychom chtěli soutěž inovovat. Čeká nás pravděpodobně soutěžní přestávka. Příští rok hodláme uspořádat blok předvádění a rekapitulace dřívějších ročníků s tím, kde se budou opakovat témata uplynulého desetiletí, aby bylo možno posoudit, jak se aranžérské umění vyvíjí.

Jistě zajímavý nápad, který určitě přispěje k dalšímu obohacení naší floristiky. Co ještě říci závěrem?

Je potěšitelné, že Brněnská růže si za dobu své existence vydobyla pevné místo v aranžérské tvorbě a dostala se do plného povědomí nejen u profesionálů a laické veřejnosti, ale i trvale zakotvila v zahradnickém školství.

Pozitivem je také skutečnost, že je místem, kde se floristé, jak senioři, tak junioři, pravidelně setkávají, navzájem se poznávají, vyměňují si zkušenosti a seznamují se s novými trendy v oboru.

Děkuji za rozhovor a přeji mnoho úspěchů v další pro-spěšné práci.

Rozmlouval a rozhovor zaznamenal
Ing. Jiří Ptáček, Brno

TRADIČNÍ CHOVATELSKÝ DEN V TŘEBÍČI

Osmnáctého a devatenáctého září 2004 se v Třebíči-Za Polankou konal již XIII.ročník chovatelského dne. Tuto významnou zemědělskou akci organizovala letos poprvé nově sloučená Vyšší odborná škola, Vyšší zdravotnická škola, Střední odborná škola zemědělská a ekonomická a Střední zdravotnická škola Třebíč, společně se Svazem chovatelů českomoravského Belgického koně ČR, Svazem koní Moravy a Slezska – spolek Třebíč,

Školním statkem Třebíč a Okresní agrární komorou Třebíč.

Cílem organizačního výboru bylo představit široké veřejnosti chov teplokrevných i chladnokrevných koní, chovy vybraných plemen skotu, prasat, ovcí, koz a drobného domácího zvířectva. Vedle toho se k prohlídce nabízela i výstava malé zemědělské mechanizace a bohatý kulturní

i sportovní program spojený s prodejem biopotravin z kozí farmy Ratibořice.

Zahájení chovatelského dne

Již v sobotu dopoledne projížděl po třebíčském náměstí průvod sedlových koní v doprovodu koňských spřežení s bryčkami. Veřejnosti tak byla předvedena ukázka vybraných plemen koní, parádní postroje i různé konstrukční typy bryček. Přitom pořadatelé využili příležitosti a megafonem zvali diváky na hlavní nedělní program.

V neděli od ranních hodin probíhala přejímka vystavovaných zvířat a svod koní pro posuzování exteriéru. Posuzování prováděla odborná komise asociace chovu koní ČR, a to u hřebců, klisen a hříbat. Poté proběhla soutěž v sedlovém parkuru „ZM“ (skok přes překážky o výšce 80 cm) a stupně „Z“ (překážky o výšce 110 cm). Ve skoku „ZM“ zvítězil Kliner na koni JILLY ze stáje JS Studenec a ve skoku „Z“ byla nejlepší Dokulilová na koni ALFA ze stáje JS Sokolí u Třebíče.

Na odpoledne byl připraven bohatý sportovní program v různých disciplínách jezdeckv, především vozatajstv, drezúry, hypoterapie a soutěž v ovladatelnosti záprže včetně těžkého tahu. K dobré pohodě hrála reprodukováná hudba a bylo zajištěno i bohaté občerstvení. Pro děti i dospělé byly připraveny projíždky na koních v sedle i v bryčkách.

Význam akce

Chovatelský den byl zdrojem řady poznatků a informací pro drobné chovatele, podnikatele, soukromé zemědělce, zemědělské organizace a pro všechny, kteří se o zemědělskou oblast vážně zajímají. Zároveň tato akce posloužila k propagaci zemědělství v našem regionu a měla se stát i motivujícím faktorem pro mládež, která je zdrojem potenciálních žáků a nositelkou budoucí perspektivy naší školy.

V současné době, kdy je české zemědělství začleněno do struktur EU, se objevuje i naděje na příznivější existenční jistoty zemědělských podniků a celého venkovského prostoru. Dosud jsme však svědky značné nerovnoměrnosti mezi novými zeměmi a evropskou 15. Tyto rozdíly stále živí přetrvávající problémy, na které veřejnost reaguje pokračujícím poklesem zájmu o zemědělství a tím i o zemědělské školství. Příčiny malého zájmu mládeže o zemědělské vzdělání stojí mimo naši školu a nám nezbyvá, než neustále zdůrazňovat důležitost a význam zemědělství pro společnost. K tomu je nezbytná zapálenost, bytostný vztah k půdě, vztah ke zvířatům, k biologickému charakteru zemědělství a láska k živé přírodě.

Nedělní program

Hlavní program v nedělním odpoledni slavnostně zahájil za doprovodu sboru trubačů a nástupu jezdců a vozatajů ředitel chovatelského dne nově sloučené školy RNDr. Dočkal, který předal slovo svému zástupci pro zemědělské obory Ing. Kličkovi, CSc. Po nich pak vystoupil předseda Svazu chovatelů koní Moravy a Slezska – spolek Třebíč MVDr. F. Procházka. Připomněl význam chovu koní na našem okrese a nastínil i perspektivu do blízké budoucnosti.

Sportovní program měl čtyři části. Nejdříve proběhla vozatajská soutěž chladnokrevných koní, jako VII. ročník memoriálu L. Svobody. Zde již podruhé zvítězil pan Kabátek z JK SZeŠ Třebíč před panem Růžickou z Moravských Budějovic.

Poté následoval vozatajský parkur o pohár předsedy Zemědělského svazu Třebíč, ve kterém zvítězil pan Růžicka s teplokrevnými klisnami ze stáje JK SZeŠ Třebíč.

Zajímavým zpestřením sportovního odpoledne byla ukázka přirozeného partnerství dětí s poníky a vystoupení členů výcvikového střediska JS Hobit Domašov na nesedlaných koních, znázorňujících indiánské bojovníky. Na pomoc dětem s tělesným postižením se nabízelo vystoupení hypoterapie a hyporehabilitace.

Na závěr chovatelského dne byla zorganizována soutěž ovladatelnosti záprže. Tu tvořila 6 m dlouhá kláda, se kterou musel kočí projet mezi překážkami (kužely) postavenými za sebou v určité vzdálenosti. Soutěž se jela na čas a měla imitovat práci kočího v lese při přibližování dřeva. Tuto soutěž vyhrál pan Peštál ml. z Pocoucova před panem Peštálem starším. Jejich precizní ovládání koní bylo výsledkem dlouholeté práce lesních zaměstnanců. Další taženou záprží byl náklad písku. Šlo o soutěž jednosprežní v těžkém tahu, kdy kůň přetahoval po zvolené dráze postupně se zvyšující náklad. Zvítězil Peštál ml. s hřebcem Sesunem, který smykem utáhl na vzdálenost 20 m 1,25 t zátěže.

Po každé soutěži proběhlo dekorování vítězů a defilé všech jezdců za zvuku fanfár trubačů.

Vystoupení v obou dnech se zúčastnilo celkem 12 vystavovatelů a 58 soutěžících ve všech kategoriích. Hodnocení plemenných koní před komisí se zúčastnilo 45 koní od 24 chovatelů.

Letošní chovatelský den lze hodnotit díky příznivému počasí jako velmi zdařilý. Organizátorům se podařilo zajis-

tit plynulý průběh všech soutěží a bez větších nedostatků proběhla i příprava výstavní plochy, závodíště a doprava exponátů. Účast návštěvníků ze strany veřejnosti byla velmi dobrá.

Tento den, jako svátek zemědělců, chovatelů koní a jiných hospodářských zvířat se stal již tradicí a má tak zajiště-

nou perspektivu i do příštích let. Vždy je co zlepšovat a realizovat i nové myšlenky. Nechme se proto překvapit novým programem, který nám organizátoři připraví při pořádání již XIV. ročníku chovatelského dne v roce 2005.

Ing. Lubomír Klička, CSc.
SOŠZaE Třebíč

NÁVŠTEVA ŠTUDENTOV Z HOLANDSKA

Už po třetíkrát sa uskutočnil výmenný pobyt študentov zo Stedelijk College Zoetermeer a študentov zo Strednej poľnohospodárskej a veterinárnej školy v Nitre.

Deväťnásť študentov a štyria pedagógovia z Holandska strávili na Slovensku týždenný pobyt od 5. 6. do 12. 6. 2004. Naša škola im poskytla okrem bohatého programu, zameraného na spoznávanie krás Slovenska a slovenských výrobkov, ubytovanie a stravovanie v domove mládeže.

Holandskí študenti, sprevádzaní študentmi a pedagógmi SPOŠ navštívili kúpeľné mesto Piešťany, Čachtický hrad, Topoľčianky – Národný žrebčín, lesnú škôlku, zubriu oboru, kúpalisko v Nových Zámkoch, poľnohospodárske múzeum v Agrokomplexe v Nitre, Nitriansky hrad – katedrálu, diecéznu knižnicu. Za pekného počasia si v prírode vyskúšali opekanie špekačiek a kúpanie v prírodnom jazere. Zúčastnili sa aj vyučovacieho procesu v škole a aktívne sa zapájali na hodine slovenského jazyka, ktorá bola zorganizovaná zvlášť pre nich.

Študenti z Holandska a naša škola

Dorozumievacím jazykom bola angličtina, nemčina, holandsčina, ale aj slovenčina. Z pobytu na Slovensku boli nadšení a majú chuť sa sem opäť vrátiť. Naši študenti uskutočnili týždenný pobyt v Holandsku v októbri.

PaedDr. Vilma Šulganová
SPOŠ Nitra

TŘETÍ NA MISTROVSTVÍ REPUBLIKY V ORBĚ

V pondělí 13. 9. 2004 se vrátil Josef Holeček, mistr odborné výchovy SOU a OU Opočno z mistrovství Evropy, které se konalo v oblasti Bretaně ve Francii. Na těžké ulehle půdě se mu nevyhnuly dvě technické závady. První poruchu se podařilo odstranit na poli, v důsledku druhé však soutěžní parcelu nedooral. Po příjezdu do ČR byla závada odstraněna a pan Holeček odjížděl na 31. mistrovství republiky v orbě do Hustopečí u Brna, které se uskutečnilo 17. 9. 2004.

Přecházející den probíhal trénink na určených cvičných parcelách. Pole na jižní Moravě mělo svoji typickou charakteristiku, od července nezapršelo a půda byla vyschlá

a tvrdá. Zde se projevila dobrá příprava pluhu. Ráno v den soutěže se všichni oráči shromáždili v depu, které poskytl zemědělský podnik ZVOS Hustopeče. Po nezbytné přípravě, která zahrnovala lepení startovních čísel a technickou kontrolu, následoval odjezd k soutěžním parcelám. Na slavnostním zahájení těsně před vlastním závodem promluvili významní představitelé Společnosti pro orbu ČR a zástupci ministerstva zemědělství.

Mistr Holeček soutěžil v kategorii dvouradličných otočných pluhů. Vedle této kategorie se ještě soutěžilo v kategorii klasických dvouradličných jednostranných pluhů, čtyřradličných otočných pluhů a v orbě s koňmi klasickým

jednostranným pluhem. Ve své kategorii obsadil pan Holeček velice pěkné třetí místo!

Následující den, v sobotu 18. 9. 2004, se konaly v Šimkových sadech v Hradci Králové Dožínky Královéhradeckého kraje. Opočenská škola tu měla svůj stánek s propagačními materiály a produkty žáků našich oborů. Vedle stánku byl vystaven soutěžní traktor Case-JX 90 a soutěžní pluh Kvernelend ES-80, který reprezentoval naši školu ve Francii a na mistrovství republiky. Mnoho zájemců si popovídalo s Josefem Holečkem, který ochotně zodpovídal jejich četné dotazy.

Úspěšní soutěžící z našich škol

Klasické dvouradličné

Michal Trtek, SOUZ Uherský Brod
Jindřich Vaněk, SZeŠ Čáslav
Jan Tihlařík, SOUZ Chvaletice
Jiří Kašpar, SZeŠ Čáslav
Jiří Novotný, SOU a OU Zábřeh
Tomáš Lhoták, SOU a OU Zábřeh

Otočné dvouradličné

Aleš Malý, SOU a OU Zábřeh
Josef Holeček, SOU a OU Opočno
Miroslav Kotek, SOUZ Kamenice nad Lipou
Tomáš Marcel, SOUZ Podbořany

Koňská orba – otočné pluhu

Martin Pospíšil, SOU a OU Zábřeh

Ing. Jiří Mlateček, SOU a OU Opočno

Mistr oráč při orbě ve Francii

Mistr oráč na stupních vítězů v Hustopeči

Péčí nakladatelství Paseka byl vydán Atlas hmyzu autorů Vladimíra Pokorného a Františka Šifnera.

Každý začínající entomolog či sběratel hmyzu, dříve než přistoupí k používání moderních klíčů a další vědecké literatury, by se měl seznámit s barevnými vyobrazeními hlavních druhů hmyzu a s jejich stručným, jednoduchým a srozumitelným popisem. Takové možnosti poskytují atlasy přírodnin, nikoliv složité klíče a vědecké publikace, mnohdy navíc psané v jazyce, kterému začátečník ani nerozumí.

Bez nadsázky lze říci, že vydaný Atlas hmyzu patří mezi špičková díla tohoto oboru. Jednoduchý a srozumitelný text atlasu je doplněn jednoduchými klíči k určování různých skupin hmyzu, v nichž se může spolehlivě orientovat téměř každý a není přitom zahlcen odbornou terminologií.

VYŠEL „ATLAS HMYZU“

Výběr znaků uváděných v klíčích je zaměřen na znaky jasně patrné i pro úplného začátečníka. V textu předcházejícímu tabulím pojednávají autoři o stavbě těla hmyzu, o jeho rozmnožování, životě, o vztahu k člověku. Věnují se i ochraně hmyzu a ve speciální kapitole jeho systematice. Vhodně jsou zařazeny jednoduché klíče s hlavními, na první pohled zřetelnými znaky jednotlivých skupin hmyzu a také přehled odborných názvů jednotlivých vyobrazených druhů. Na závěr uvádějí autoři i základní českou literaturu, včetně poznámek týkajících se sběru a zpracování nasbíraného hmyzu. Za tím vším je vidět ruka zkušeného odborníka a také zkušeného pedagoga a těmi oba autoři bezesporu jsou.

Co je ovšem na Atlasu vynikající, jsou tabule. Provedením dosud nepřekonané barevné tabule různých hmyzích řádů byly převzaty z publikací z konce 19. a první třetiny 20. století a pro běžného čtenáře jsou již dnes nedostupné. Skutečně perfektní vyobrazení nejen živočišného jedince, ale také důležitých rozlišovacích znaků, je podtrženo velmi dobrým současným tiskem. Na protistraně ke každé barevné tabuli jsou uvedena současná platná latinská čili odborná jména příslušných druhů a pro snadnější orientaci jsou připojena i česká jména řádů a čeledí. Tím získává publikace na kvalitě.

Publikace se může stát výbornou pomůckou žákům, studentům i pedagogům zemědělských a lesnických škol při

studiu i zájmových aktivitách. Všem doporučuji i již dříve vydané publikace z nakladatelství Paseka – Atlas brouků (autor V. Pokorný 2002) či Atlas motýlů (autoři V. Pokorný a I. Novák 2003). Jsou stejně vysoké kvality.

Doc. RNDr. Václav Ziegler, CSc.
vedoucí katedry biologie a ekologické výchovy
Univerzita Karlova – Pedagogická fakulta Praha

Publikace si můžete objednat elektronicky na adrese www.agronavigátor (elektronické knihkupectví), písemně na adrese ÚZPI – odbyt, Slezská 7, 120 56 Praha 2 nebo přímo u vydavatele – nakladatelství Paseka. Ceny jednotlivých publikací včetně DPH jsou Atlas brouků 249 Kč, Atlas motýlů 349 Kč, Atlas hmyzu 269 Kč.

PREZENTACE ZEMĚDĚLSKÝCH ŠKOL

Pravidelné nedělní dostihy v Praze-Velké Chuchli byly počátkem října i místem prezentace zemědělských škol. Možnosti představit své učební a studijní programy využily některé školy veterinární a školy s vazbou především na chov koní a jezdeckví.

Návštěvníci chuchelského závodiště se za krásného slunečného dne mohli seznámit s následující nabídkou škol:

➤ Střední odborná škola veterinární a zemědělská České Budějovice

- Veterinární prevence
- Mechanizace a služby se zaměřením Zemědělská mechanizace a služby, Dopravní a servisní služby, Výpo-

četní technika a automatizace mechanizovaných služeb

- Zahradnictví
www.sosvaz.cz

➤ Střední odborná škola veterinární Hradec Králové-Kukleny

- Veterinární prevence
www.sosvet.cz

➤ Střední zemědělská škola Lanškroun

- Agropodnikání se směry Chov koní a jezdeckví, Agroturistika a ekologie regionu, Zemědělský provoz
- Podnikání a služby

- Ekologie a ochrana krajiny (připravuje se)
www.szes-la.cz

➤ **Střední zemědělská škola Písek**

- Agropodnikání se zaměřením Agroekologie, Chov koní, Zemědělský provoz
- Ekologie a ochrana krajiny
www.szespisek.cz

➤ **Střední odborné učiliště zemědělské Praha-Velká Chuchle**

- Jezdec a ošetřovatel dostihových koní
- Trenérství dostihových a sportovních koní
- Vzdělávací kurz specializovaný na problematiku sportovních koní
www.sou-chuchle.cz

➤ **Střední odborné učiliště a Odborné učiliště Praha-Radotín**

- Opravář zemědělských strojů
- Automechanik
- Opravářské práce
- Práce v autoservisu
www.klapice.cz

Atraktivní učební obor Sedlář, Sedlářka (ruční zpracování kůže šitím a zdobením) nabídlo **Střední odborné učiliště služeb v Praze 9**.

ASOCIACE VZDĚLÁVACÍCH ZAŘÍZENÍ PRO ROZVOJ VENKOVSKÉHO PROSTORU

Na svém pravidelném jednání se sešla 7. října 2004 Výkonná rada Asociace (společnost vzdělávacích zařízení škol a školských zařízení). Místem setkání se stala Střední odborná škola, SOU, OU, U a Praktická škola ve Frýdlantu, kam členy rady a hosty pozval ředitel školy Ing. Dan Ramzer. Ve stejném čase se na škole uskutečnila i „Olympiáda mladých zemědělců“.

Přítomnost hostů

V úvodní části zasedání byli přítomni hosté z Libereckého kraje – MUDr. Přemysl Sobotka, 1. místopředseda Senátu parlamentu ČR, Ing. Eva Bartoňová, náměstkyně hejtmana pro školství za Liberecký kraj a Ing. Jiří Sameš, předseda Okresní agrární komory pro okresy Jablonec n. N. a Liberec. Představitelé Asociace je seznámili se svým sdružením, s problematikou zemědělského školství a především aktuální otázkou školních statků. Nutno říci, že zemědělské školy jsou v tomto kraji svými představiteli podporovány.

Společná diskuze k zemědělskému školství

Zemědělské školství vzhledem k ostatním středním školám prodělalo největší redukci. Redukce byla z části oprávněná, ale už by se měla zastavit. V současnosti je 35 školních statků (z toho 26 právních subjektů), původně bylo 62, a protože jsou příspěvkovými organizacemi, nemohou dostat z MZe ČR dotace do výroby. Zástupci Asociace už přes rok řeší možnosti dotací, při posledním zářijovém jed-

nání v poslanecké sněmovně byl dán příslib finančního příspěvku (dotace na půdu a skot).

Podle MUDr. Sobotky proběhnou ještě v Senátu a Poslanecké sněmovně v tomto směru jednání. Zemědělství má obrovský význam do budoucnosti, a to si musí uvědomit ministerstvo zemědělství i ministerstvo školství – s koncepcí a se systémovým zákonem mají přijít ministerstva, podotkl senátor. Ing. Bartoňová doporučila vstoupit v jednání s asociací krajů a transformovat školy na subjekty s celoživotním vzděláváním. I představitel agrární komory Ing. Sameš potvrdil, že bez dotací nemohou školní statky fungovat.

Naše hlavní činnost je vychovávat žáky zdůraznil předseda Asociace Ing. Kot a upozornil na další velký problém našich škol – rozpočtové normativy, kterými se bude jednání ještě zabývat. Dále se s hosty hovořilo o síti škol, o Rámcových vzdělávacích programech, maturitách, o nutnosti praxe pro uplatnění na trhu práce..., o školském zákonu a důležitých vyhláškách. Je nutno stále být v kontaktu – tak by se dala uzavřít první část jednání za přítomnosti libereckých hostů.

Problematika školních statků

Po informaci o možnosti zahraniční spolupráce Asociace (Europea) a o slučování škol (Světla nad Sázavou+Humpolec+Havlíčkův Brod+Ledec) a škol Boskovicích se pokračovalo v řešení problematiky školních statků.

V Opavě se sešla ekonomická komise (informoval Ing. Beneš), aby se seznámila s projektem Školního statku ve Starém Městě. Je třeba zvážit, jak by měly školní statky vypadat, vytvořit model – doporučení, aby transformace dopadla přibližně stejně u všech školních statků. Představeny byly 4 modely, komise zváží, která forma se stane stěžejní, rozpracuje k ní metodiku, Asociace bude vybranou variantu prezentovat při jednáních. Uvažuje se navrhnout dvě varianty, pro větší a menší hospodářství. („Možné právní kroky při transformaci školních statků“ dostali elektronickou poštou jako přílohu k zápisu všichni členové Asociace.)

Financování a normativy

Dalším bodem jednání byla navrhovaná změna financování krajských škol projednávána ve Sněmovně (finanční prostředky by z ministerstva financí na kraje nešly přes ministerstvo školství). Rada doporučuje pohlídat si, aby peníze na školství (v rámci krajů) na které mají školy nárok, na školy skutečně přišly, a informovat o situaci školy ostatní.

Akutním úkolem se rovněž stává řešení normativů. Problematikou tzv. minimálních normativů pro kmenový obor se bude zabývat ministerstvo školství, Asociace pomůže situaci řešit, pokud bude oslovena. Její představitelé si chtějí na schůzce s Ing. Šrámkem (MŠMT ČR) ujasnit problematiku normativů oborů.

Pedagogická komise

O své činnosti informovala pedagogická komise Asociace. Nejnáročnějším úkolem je vydávání učebnic. Komise uvažuje o změně klasické technologie výroby a chystá se vstoupit do jednání i s jinými vydavateli. Ve svém programu má

Předseda Asociace Ing. Kot (vpravo) a místopředseda Ing. Kábele při jednání

také seminář pro učitele praxe, mechanizace a agronomy a pedagogické vzdělávání učitelů v zemědělských předmětech. Mezi úkoly patří i získání akreditace na vzdělávání pedagogických pracovníků. Od 1. 10. 2004 došlo ke změně v akreditacích (vyhláška č. 435/2004 a č. 519/2004 k Zákonu o zaměstnanosti), školy jsou postaveny (znevýhodněny) na úroveň soukromých organizací.

Valná hromada

V tomto kalendářním roce se uskuteční Valná hromada Asociace, termín byl stanoven na pátek 19. listopadu. O den dříve po poledni se v Humpolci podle sdělení Ing. Kašeho (ÚZPI) sejdou na semináři školy stálé vzdělávací základny, večer pak bude jednat Výkonná rada Asociace. K uvedenému jednání ve Frýdlantu má Asociace 107 členů.

Poděkování patří vzorné a příjemné péči hostitelské školy.

akr

100 ROKOV POĽNOHOSPODÁRSKEHO ŠKOLSTVA V ŠALI

V roku 2004 si Stredné odborné učilište poľnohospodárske v Šali (SOUP) pripomína 100 rokov existencie poľnohospodárskeho školstva v Šali. Celý rok 2004 sa niesol v znamení tejto významnej udalosti. Sprievodnými akciami boli športové akcie:

- 1. máj 2004 – Medzinárodný žiacky pretek
- 23. máj 2004 – Medzinárodný žiacky dostih v Bratislave
- 31. máj 2004–1. jún 2004 – Svetový voltážny pohár
- 24. september 2004 – Slávnostná akadémia spojená s alegorickým jazdeckým sprievodom.

Aká je storočná história poľnohospodárskeho školstva v Šali? Nazrime do archívnych materiálov.

Už v 19. storočí 20. januára 1897 podľa rozhodnutia štátnej správy doporučili zriadiť Roľnícku školu v Šali, ale obec nemala dostatok finančných prostriedkov. Po niekoľkoročných prípravách **Roľnícku školu** v Šali založili v r. 1904 na základe zmluvy medzi Univerzitnou základňou v Budapešti a obecným zastupiteľstvom v Šali. Jej prvým riaditeľom sa stal Alexander Šimon. V r. 1923 sa škola pretransformovala

Žiaci SOUP Šaľa pri reprezentácii svojej školy

la na **Hospodársku školu** so slovenským vyučovacím jazykom. Škola má vysokú úroveň a zaraďuje sa na popredné miesta vo vzdelávaní roľníkov – dozvedáme sa z archívnych materiálov. Úspešní absolventi školy získavajú vysvedčenie pod názvom „Roľníci so zlatým klasom”.

Po r. 1945 sa škola mení na **Nižšiu roľnícku školu** so všeobecným zameraním s dvojročnou študijnou dobou. V r. 1953 bola v priestoroch školy zriadená aj **Poľnohospodárska majstrovská škola** záhradníckeho zamerania. Od r. 1960 sa zriaďuje **Poľnohospodárska technická škola** a pričleňujú sa k nej aj ročníky poľnohospodárskeho odborného učilišťa. Začiatkom 60. rokov sa zriaďuje na škole plemenný chov koní, ktoré sa neskôr stávajú materiálnym základom pre učebný odbor chovateľ so zameraním na chov koní a jazdectvo. Tento učebný odbor sa stáva dominantným odborom vo vzdelanostnej ponuke učilišťa.

Jednotlivé vyučovacie odbory prešli dlhým vývojom, mnohými zmenami. V našej terajšej práci sa snažíme nadväzovať na dobrú prácu a tradície z minulosti, aby sme neprerušili kontinuitu školy.

V súčasnosti možno študovať v SOUP nasledovné študijné a učebné odbory:

- chovateľ o zameraním na chov koní a jazdectvo
- poľnohospodár s odbornými zameraniami na farmárstvo, mechanizáciu a služby
- mechanizátor RV s vyučovacím jazykom maďarským
- sedlár

Uvedené učebné odbory sú trojročné a absolvent po úspešnom ukončení obdrží výučný list. Má možnosť pokračovať v dennom nadstavbovom štúdiu poľnohospodárstva so všeobecným zameraním.

Študijné odbory sú:

- agropodnikanie so zameraním na chov koní a jazdectvo
- agropodnikateľ odborné zameranie turistika na vidieku

V rámci celoživotného vzdelávania škola organizuje re-kvalifikačné i kvalifikačné kurzy:

- chovateľ – chov koní a jazdectvo
- tréner dostihových koní (kurz je organizovaný s participáciou Štátneho závodiska Bratislava)
- učiteľ jazdy na koni
- tréner v disciplínach jazdectva
- sprievodca jazdeckou turistikou.

Škola poskytuje rôzne služby v odchove koní, vykonáva poradenskú činnosť.

Uvedomujme si, že transformáciou spoločnosti musí škola promptne reagovať na spoločenské zmeny, musí zohľadňovať zmeny trhu práce, aktualizovať obsahovú stránku ponúkaných učebných a študijných odborov, inovovať učebné i študijné odbory a internacionalizovať vzdelanie za pomoci vzdelávacích grantov EÚ.

Škola vlastní 61 vlastných koní rôznej kategórie a 29 koní cudzích majiteľov. Naším cieľom je udržať chov koní na škole, ktorý má charakter rozmnožovacieho chovu s uzavretým obratom stáda.

Práve v týchto dňoch, keď si pripomínáme 100. výročie založenia poľnohospodárskeho školstva v Šali, s pocitmi hrdosti uvádzame celý rad našich absolventov, ktorí dosiahli vynikajúce športové úspechy doma i v zahraničí:

Jaroslav Brečka – víťaz Veľkej pardubickej, účastník Veľkej Liverpoolskej, úspešný tréner dostihových koní, momentálne pôsobí vo Veľkej Británii.

Ladislav Kubišta – úspešný tréner dostihových koní, niekoľkonásobný šampión trénerov, momentálne pôsobí vo Veľkej Británii.

Roman Mališka – šampión medzi jazdcami, titul žokej

Šulek, Mauška, Bero – úspešní parkúroví jazdci

Ing. Kalaš – úspešný tréner dostihových koní

Šimoňák, Matuský, Šmátrala – objavy roka v dostihovom jazdení

Jablonský, Zagata, bratia Majdlenoví – mnohonásobní majstri SR, členovia voltážneho družstva.

Voltážne družstvo našich žiakov a detí dosahujú už niekoľko rokov krásne výsledky na medzinárodnej úrovni.

1994 – Svetové jazdecké hry v Haagu – 4. miesto

1996 – Majstrovstvá sveta v Budapešti – 4. miesto

2002 – Svetové jazdecké hry Jerez – 4. miesto

2003 – Majstrovstvá Európy Saumur – 4. miesto

Tisícky tváří našich absolventov, pedagógov, rodičov predstavujú vzácne osobnosti i špecifickosť storočného poľnohospodárskeho školstva v Šali. S úctou a vďakou spomíname na stovky pedagógov, absolventov, ktorí už nie sú medzi nami. Poďakovanie patrí všetkým bývalým i terajším zamestnancom školy za ich ušľachtilú prácu na poli vzdelávania. Poďakovanie patrí i zriaďovateľovi školy Nitrianskemu samosprávnemu kraju za neustálu podporu a snahu pomôcť v zložitých ekonomických podmienkach.

Storočnicu vnímame ako historickú hodnotu a zároveň ako výzvu nesklznuť do rutinérstva v pedagogickej práci, ale hľadať ďalšie nové méty, naplňovať nové ambície. Verím, že v novej storočnici škola tieto ambície naplní.

Ing. Magdaléna Birnšteinová
riaditeľka školy

JOHN FOWLER

John Fowler se narodil se ve Wiltshiru v r. 1826 jako třetí syn bohatého obchodníka, Quaker merchanta (člena Společnosti přátel obchodu). Možná, že by měl delší a příjemnější život, kdyby následoval otcova příkladu v obchodu s obilím, do kterého si jej jeho otec přál postupně uvést. Než dosáhl zletilosti, poslušně následoval otcova příkladu. Získával cenné zkušenosti v oblasti zemědělských metod, které mu byly později, kdy se stal průkopníkem mechanizovaného zemědělství, velmi užitečné.

V r. 1847, ve svých 21 letech, navštívil Middlesboroughskou strojírenskou firmu, která vyráběla takové výrobky jako byly lokomotivy a důlní vybavení. Návštěva firmy v Irsku vzrušila jeho quakerské vědomí natolik, že od základu změnila jeho život. Nepřímo tomu dopomohl i dvouletý hladomor a místní neefektivní pěstování brambor. Vrátil se zpět do Anglie, vzdal se své obchodní činnosti a záměnil si vyrábět motorové jednotky pro odvodňování půd s použitím páry. Výsledkem byl „Krtčí drenážní pluh“, který pro něho postavily Ransomesovy strojírny, a který předvedl na velké výstavě r. 1851.

V r. 1858 byl Fowler oceněn 500 librami za experiment s balančním pluhem vyznamenan cenou anglické Královské zemědělské společnosti. Orební soustavy pro něho stavělo, do doby než postavil vlastní továrnu v roce 1860 v Leeds, několik dodavatelů. Tato firma byla jako jedna z prvních, která vyráběla hospodářské stroje se zaměřením na obdělávání půdy. Filie této firmy byly v Londýně, Magdeburgu, Berlíně, Vratislavi, Poznani, Praze, Vídni, Budapešti, Bukurešti a Kyjevě. Po četných zkouškách dospěla firma k přesvědčení, že se parní orba nejlépe osvědčuje, je-li pluh tažen lanem, které se navíjelo na horizontálně nebo vertikálně uložený buben pomocí parní lokomotivy. Zároveň po firemních výzkumech bylo zjištěno, že jeden a týž způsob orby se nehodí stejně dobře pro různé půdní poměry. Proto Fowler stavěl tři různé parní orací soustavy okružovou, jednostrojovou a dvoustrojovou. Soustava okružová byla

složena z jedné silnější lokomotivy, jednoho vozu s navíjecím bubnem a dvou kotevních vozů. Pluh byl tažen mezi dvěma kotevními vozy, které byly umístěny na protilehlých stranách pole. Lano bylo navíjeno pomocí tažné síly lokomotivy. Dále byla vyráběna tzv. soustava jednostrojová ve dvojí úpravě; se stacionární lokomotivou, která měla dva svisle umístěné bubny. Lano bylo vedeno přes zakotvené kladky a táhlo pluh mezi dvěma kotevními vozy. Druhá varianta měla lokomotivu, která pojížděla a měla dva vodorovně uložené bubny. Pluh se táhl od kotevního vozu ke svému vozu a naopak. Jako třetí výrobní varianta bylo soustrojí se dvěma strojovými soustavami. Na protějších stranách pole stály dvě lokomotivy s horizontálně uloženým bubnem pod kotlem. Výkyvný pluh byl střídavě tažen buď jednou nebo druhou lokomotivou na laně napříč polem. Pořizovací náklady však byly v té době obrovské. Orební souprava v té době stála 60 000–10 000 Kč. Jméno Fowler se stalo pojmem v oblasti orební techniky, avšak v r. 1864 následovala jeho předčasná smrt zapříčiněná nehodou na lovu.

Parní stroj

Přirozený vývoj parních soustrojí způsobil, že společnost vyhledávala další cesty pro výrobu nových parních trakcí. Tak jak se zlepšoval vývoj, vyvíjely se motory a traktory, a tím i technika orebních praktik. Hlavní prací traktoru byl tahač; potom následovalo mlácení. Původní motory s jednoduchým nebo dvojitým válcem měly před parními kotli s vysokým tlakem mnoho předností a motory pomalu zlidověly. Dvojí využití traktorů začalo v technice mlácení pozvolna převládat. Parní motory se musely před prací asi dvacet minut připravovat, roztáčet, aby dosáhly provozního

tlaku, nehledě na další požadovaný čas k čištění a mazání. Z ekonomických důvodů se proto začaly motory traktorů více používat jako stabilní motory k pohonu mlátiček a jiných zemědělských zařízení. Tak se stal motor s průměrným výkonem 7 HP velmi příhodným víceúčelovým motorem, nahrazujícím nejen koňskou sílu, ale pomalu vytlačoval i práci parních strojů.

Ing. Petr Novák, CSc., MZe ČR

140 LET OD PRVNÍ ZÁKONNÉ NORMY ZEMĚDĚLSKÉHO ŠKOLSTVÍ U NÁS

II. část

Základní pravidla pro hospodářské a hospodářsko-průmyslové vyučovací ústavy jakožto vyšší školy předmětové

Účelem těchto škol je „aby se chovancům, kteří dostatečného theoretického i praktického vzdělání přípravného došli, zjednaly, při přispívání k jejich všeobecnému vzdělání, všechny theoretické i praktické vědomosti, jichž zapotřebí jest k hospodaření na větších statcích neb vykonávání průmyslových odvětví hospodářských aneb v obojím tomto směru.“

Norma připouští určitou specializaci, a to: a) učiliště pouze hospodářského směru, b) učiliště se směrem zároveň průmyslovým. V obou typech musí se brát přiměřený ohled na rozvoj všeobecného vzdělání. Odborná výuka se poněkud odlišuje (názvy jednotlivých předmětů ponecháváme v původním znění). Na učilištích prvního typu musí zahrnovat: nauku o nerostech, o rostlinstvu, o živočišstvu, silozpyt a lučbu; počty, měřictví, kreslení a nauku o strojích; národní hospodářství, oučetnictví; dále nauku o půdě, poučení o hnoji, nauku o rozplemeňování rostlinstva i zvířat, nauku o provozování hospodářství, o pěstování stromů, o léčení zvířat, o kování kopyt, o lesnickém hospodářství, o venkovském stavitelství, technologii a ke všemu tomu vyučování druhému jazyku domácímu. Učilištím druhého typu se kromě toho ještě předpisuje: nauka o vaření piva, o výrobě lihovin, o připravování vína, o vyrábění octa, o připravování cukru a škrobu, o připravování sýra a lnu, o vyrábění oleje, o výrobě drasla, o děláni cihel ap.

Praktické cvičení v obou případech zahrnuje cvičení v písemných pracích správcích všeho druhu, v ústavech směru pouze hospodářského kromě toho návod k pracím hospo-

dářským všeho druhu, v ústavech druhého typu také cvičení v provozování odvětví hospodářského průmyslu.

Z pomůcek pro theoretickou a praktickou výuku jsou nezbytné: sbírky přírodnin, surové plodiny i přípravky (preparáty), nářadí, nádobí a nástroje, vzorky, vyobrazení, spisy o jednotlivých předmětech ap. Pro učiliště hospodářského zaměření k tomu dále patří: větší dobře zařízené hospodářství, botanická zahrada, podle místních poměrů chmelnice a vinice, školka pro setí trávy, školky pro lesní stromky, kuchyňská i ovocní zahrada i se školkou pro ovocní stromky, sušárna, včelnice, místnost pro pěstování bourců, cihelna a dílna na trubky trativodné, pole pro setí i sázení neobvyklých rostlin, rolnicko-lučební laboratorium; pro učiliště druhého typu je nezbytná technologická dílna.

Pro odbornou výuku („předmětové vzdělání poskytující“) mají být ustanoveni nejméně čtyři řádní učitelé, z nichž jeden by byl zároveň ředitelem ústavu a jeden zároveň hospodářem statku. Ostatní předměty mají zajišťovat „ustanovení adjunktů“ a výpomocní učitelé. Učitelé hlavních předmětů mají mít stejné „přípravné vzdělání, jakého vyžaduje úřad učitelský na vyšších gymnásiích a vyšších reálkách“.

Délka úplného učebního kursu na učilištích pouze hospodářského zaměření trvá rovněž dva roky. Na hospodářsko-průmyslových učilištích se prodlužuje podle toho jaké speciální kurzy jsou stanoveny.

Rozvržení učiva, rozvrh denního zaměstnání, pravidla kázně jsou v pravomoci „podnikatelstva“. Každá škola podle místních poměrů zpracuje svůj statut, který předloží zemskému výboru ke schválení. Zkoušky se konají, stejně jako u rolnických škol, na konci každého pololetí a – podle po-

žadavků – vydávají se vysvědčení. Po ukončení celého kurzu se vydává vysvědčení na odchodnou. Pokud žák absolvoval některý ze zvláštních kurzů, vydá se mu rovněž zvláštní vysvědčení.

Do učilišť obojího zaměření přijímají se zájemci, kteří 1) dosáhli nejméně 17 roků věku, 2) jsou zdravého a statného těla, 3) mohou se vykázt, že „odbyli alespoň nižší reálku s prospěchem dobrým, aneb musí osvědčiti podobné vzdělání přípravní složením zkoušky přijímací“, 4) musí se vykázt aspoň jednoroční přípravou praktickou. („Pro žáky, kteří chtějí se naučiti jen jednotlivým odvětvím hospodářsko-průmyslové výroby, nemá platnosti punkt 4.“) Počet přijímaných je limitován číslem 30.

Proti rolnickým školám je podstatný rozdíl v ekonomickém zajištění chovanců: „Každý chovanec se sám stará o své přechování a vydržování; za vyučování odvádějí určitý plat do pokladnice ústavu, kterýžto plat se ustanoví statutem tak, aby přiměřený byl poměrům“. Pro tyto školy je už zde stanovena také povinnost ředitelství předkládat zemskému výboru na konci každého roku zprávu „o stavu a zdatu své školy“. (U škol rolnických byla tato povinnost později také zavedena.)

Základní pravidla pro vysoké učení hospodářské (Akademie)

Tato kapitola není sice v daném sněmovním usnesení podrobněji rozpracována, ale již sama skutečnost, že se zde objevuje je pozoruhodná! Účelem vysokého učení hospo-

dářského (akademie) podle tohoto dokumentu mělo být, „aby vědu v oboru hospodářství a lesnictví vzdělávalo a tímto směrem onoho vědeckého vzdělání poskytovalo, které nelze nabýti ani na hospodářských školách předmětových, ani na universitách neb polytechnických ústavech“.

V této souvislosti dává se zemskému výboru „rozkaz a plnomocenství, aby v jednom z nejbližších zasedání slavného sněmu předložil osnovu statutu pro vysoké učení hospodářské, jež se má zřídit jakožto ústav zemský v Praze, jakož i aby předložil, pokud třeba bude, další návrhy, jak by se vše provést mělo“.

Náplň, organizace i označení škol této kategorie byla v tomto období v jednotlivých zemích natolik rozdílná, že je velmi ošidné sestavovat časové pořadí jejich vzniku a působení. Přes to je ale zřejmé, že navrhovatelé v kontextu při nejmenším evropského vývoje vysokého zemědělského učení nebyli pozadu. (Mimochodem: monarchie se dočkala vysokého učení zemědělského ve Vídni až v roce 1872.) Nic na tom nemění skutečnost, že o realizaci tohoto návrhu se muselo ještě dlouho bojovat!

Pozornosti si zaslouží i to, co – podle FARSKÉHO (1924) – bylo řečeno ve zprávě k návrhu tohoto zákona, totiž „že absolventi škol stupně druhého budou moci přestupovat do školy vysoké, a že by slušelo pamatovati též na vzdělání dcer rolnických“. Opět myšlenky, které předběhly dobu o desítky let!

Ing. Josef Rozman, CSc., Moravská Třebová

2. prosince 2004

4. KOVÁŘSKÝ DEN V OSELCÍCH

Setkání a soutěž kovářů a bývalých žáků školy

Podrobné informace poskytne ředitel školy Ing. Václav Bumbička

SOU Oselce, 335 46 Oselce

tel.: 371 595 168, 371 595 701, fax: 371 522 670

e-mail: sou.oselce@worldonline.cz

<http://www.sou.oselce.indof.cz>

Z HISTORIE UČŇOVSKÉHO ŠKOLSTVÍ

II. díl

Pokračujeme výběrem ze studie ZEMĚDĚLSKÉ UČŇOVSKÉ ŠKOLSTVÍ V ZÁPADOČESKÉM KRAJI, která zachycuje historii odborné přípravy, vznik a rozvoj jednotlivých druhů učebních zařízení a v nich zabezpečení učebních oborů v letech 1945–1990. Pokračujeme v uvedené kapitole r. 1956.

Vznik a vývoj učebního poměru v zemědělství a jeho učňovských zařízení

V roce 1956 byl pro učňovské zemědělské školy vydán nový seznam učebních oborů. Byl zrušen učební obor chovatel ovcí a pěstitel teplomilných rostlin. Některé obory se změnilly na dvouleté, některé přešly na tříleté. O rok později byly zavedeny tříleté učební obory zedník a tesař pro zemědělské závody a dvouletý obor včelař. Sloučením a pozdějším přejmenováním vznikl obor zemědělský mechanizátor (traktorista – opravář, kombajnér – mechanizátor).

Vládním usnesením č. 304 z 9. 4. 1958 byla výuka rozšířena o učební obor pěstitel – chovatel, který nahradil specializované učební obory. Pro teoretickou výuku a tzv. dělenou praxi byla zřízena síť neinternátních učňovských škol. Odborný výcvik byl prováděn v zemědělských závodech, s nímž měl učen sepsanou učební smlouvu, a to skupinově ve střediscích odborného výcviku pod vedením instruktora nebo mistra. Uční se stravovali ve škole zdarma, od učebního podniku dostávali kapesné, později i docílený výdělek, pracovní normy měli učňové sníženy o 20%.

Koncem r. 1958 došlo k hlubokému zásahu do učňovského zemědělského školství vydáním zákona č. 89/1958 Sb., (učňovský zákon). Tento zákon upravoval jednotně organizaci, řízení a provádění výchovy učňů k povolání ve všech oborech národního hospodářství a učební obory v zemědělství byly plně zrovnoprávněny.

V r. 1959 byla provedena reorganizace zemědělského odborného a učňovského školství. Některé obory byly ponechány (pěstitel – chovatel, chovatel drůbeže, chovatel koní, včelař, zemědělský mechanizátor, zahradník, chovatel koní – jezdec z povolání, rybář, kovář a podkovář, kolář a sedlář. Ostatní specializace byly zrušeny, obory zedník, tesař, elektromontér, kuchař se učil na školách jiných rezortů.

Při hodnocení stavu v učňovských zemědělských školách a učňovských střediscích zemědělských družstev a státních statků bylo konstatováno, že dosavadní způsob výchovy učňů zvláště v oboru pěstitel – chovatel nepřinesl předpokládané výsledky. Většina zemědělských závodů nevěnovala výuce odborného výcviku náležitou pozornost: byl prováděn

nejednotně, často bez respektování osnov a bez kvalifikovaného odborného vedení. Proto byla od 1. září 1960 zřízena okresními národními výbory následující učňovská zařízení pro zemědělství.

Zemědělská odborná učiliště (ZOU)

Pěstitel-chovatel

Horšovský Týn
Plesná
Toužim
Defurovy Lázně
Horažďovice
Nečtiny
Rokycany
Lítov
Bor u Tachova
Planá u Mariánských Lázní
Kralovice
Bezděkov u Klatov
Klatovy (při SZTŠ)
Plzeň, Františkánská ul.

Zemědělské učňovské školy (ZUŠ)

Opravář zemědělských strojů

Kynšperk nad Ohří
Cheb
Sušice
Tachov

Kovář, kolář

Oselce

Drůbežář (nástavbové studium)

Bezděkov u Klatov
Rokycany

Nástavbové studium oboru zemědělský mechanizátor bylo zřizováno podle potřeby v každém okrese.

Na základě vládního usnesení byla dána učňům dvouletých učebních oborů možnost dalšího rozšíření kvalifikace v nástavbovém studiu. Od škol. r. 1960–61 byly zřízeny jednoleté nástavby pro učební obory zemědělský mechanizátor, chovatelka drůbeže a včelař. Zároveň byl zrušen tříletý učební obor chovatel koní – jezdec z povolání a zaveden učební obor jezdec z povolání jako dvouletá nástavba na první ročník oboru chovatel koní.

Pokračování v příštím čísle

JAK JSME SE ŠKOLOU VÍTALI SV. VÁCLAVA!

Poslední víkend měsíce září byl v nedaleké Dobrušce zasvěcen sv. Václavu. Ten byl v minulosti patronem slavných poutí, které se v Dobrušce konaly. Proto se zdejší divadelní ochotníci rozhodli, že jejich slávu opět obnoví. Součástí „Svatováclavských slavností“ byl sobotní trh, kde své umění představili drobní výrobci a vystavovatelé.

Ani my jsme nestáli stranou a akce jsme se účastnili. Naši školu zastupovaly mistrové odborného výcviku paní Eva Hájková a Eva Hyjánková a dvě žákyně 2. ročníku oboru Květinářské práce Karolína Kieszlerová a Petra Valclová.

Jiná žákyně stejného ročníku Zuzana Čejková zastupovala pak naši školu ve dnech 6. a 7. října na „Školské výstavě“ v České Třebové, kde i ona předváděla své aranžérské umění a schopnosti.

Poslední velkou akcí, které jsme se úspěšně zúčastnili, byla celostátní soutěž mladých aranžérů „Kopidlenský kvítek“ 8. října. Na soutěži nás pod vedením mistrové odborného výcviku paní Evy Hyjánkové reprezentovala Andrea Dytrychová, Karolína Kieszlerová a Monika Petrovová. I když se děvčata neumístila na předních místech, přesto se v těžké konkurenci neztratila.

A co nás čeká v příštích dnech? „Soběslavská růže“! Ta se koná ve dnech 8. až 11. listopadu v Soběslavi v jižních Čechách a je určena pro mladé aranžéry z odborných učilišť a praktických škol.

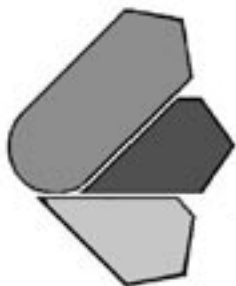
Mgr. Jana Melicharová
SOU a OU v Opočně

Žákyně z naší školy na „Kopidlenském kvítku“

CONTENTS

Olympiad of young farmers	2
Professional education – Questions and answers Benefits from papers and discussions presented during the anniversary celebration at the School of Forestry Rottenburg	3
Forest certification	4
Drug prevention programmes	6
Cooperation with Flanders – project RUTSAD Rural tourism SME's support through training, consultancy and networking – a program of bilateral cooperation between Flanders and Slovakia .	7
Education for sustainable development International conference on Ecology	8
International Symposium Education – a way to prosperity of future generations	9
Information Centre of the European Union Recent events from agriculture and education	10
Jubilee Roses of Brno Interview with the organizer of floral competition ..	10
Traditional Breeders' Day at Trebic	11
Visit of students from Holland Student exchange programme	13
The third place in ploughing championship Success of the ploughman from the agricultural apprentice training centre at Opocno	13
Atlas of insects appeared Book review	14
Presentation of agricultural schools	15
Association of educational facilities for rural development – Of Executive Board minutes	16
100 years of Agricultural School at Sala	17
John Fowler History of agricultural machinery	19
140 years from the first legal standard for agricultural education in the Czech Republic	20
From the history of the Czech apprentice training system	22

ÚZPI PRAHA

47816
ISSN 0044-3875

První číslo časopisu Zemědělská škola vyšlo v r. 1936. Časopis byl nejdříve volnou přílohou měsíčníku Zemědělský pokrok, brzy ale začal vycházet samostatně. V r. 1991 jeho vydávání převzaly zemědělské školy (všech stupňů) a některé vzdělávací instituce. I po rozdělení Československa zůstává časopis společným pojítkem zemědělského školství v České republice a ve Slovenské republice.

Od školního roku 2002/2003 se dohodl dosavadní vydavatel – Sdružení zemědělských, lesnických a potravinářských škol, rybářské školy a školních hospodářství – s Ústavem zemědělských a potravinářských informací Praha o poskytnutí práva vydávat časopis a používat titul Zemědělská škola – Pôdohospodárska škola. Vydávání časopisu se tak vrací do prostorů, odkud před 66 lety vyšlo první číslo Zemědělské školy, a kde také v tehdejším „Domě Zemědělské osvěty“ sídlila redakce.

Časopis je určen pedagogickým pracovníkům i studentům, výzkumným a odborným pracovníkům, všem organizacím zabývajícím se zemědělským školstvím a vzdáváním i jednotlivcům působícím v oblasti tohoto zájmu.

**AGROINŠTITÚT
NITRA**

VE ZNAMENÍ RŮŽÍ

Ve dnech 8. až 11. listopadu 2004 se koná v Soběslavi v jižních Čechách „Soběslavská růže“ – soutěž určená mladým aranžérům z odborných učilišť a praktických škol.

Jubilejní 10. ročník „Brněnské růže“ se uskuteční 19. a 20. listopadu 2004 v architektonicky nevšedním Konventu brněnské Nemocnice Milosrdných bratří.

Vybraná témata jako kytice pro nevěstu, květinový šperk pro ženicha, kytička pro družičku a kytice na auto se váží ke svatebnímu obřadu.

Mezi přihlášenými účastníky jsou nejen profesionální aranžéři květin, ale i žáci zahradnických škol z celé České republiky.

Časopis vydávají

Ústav zemědělských a potravinářských informací, Slezská 7, 120 56 Praha 2
Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

Adresy redakcí

ÚZPI, Slezská 7, 120 56 Praha 2
tel.: 227 010 439, fax: 227 010 119, e-mail: krajickova@uzpi.cz

Redaktorka: Ing. Alena Krajíčková

Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra
tel., fax: 037/791 02 24, e-mail: palenikova@agroinstitut.sk

Redaktorka: Ing. Gabriela Páleníková

www.agronavigator.cz

Časopis vychází desetkrát ročně (září – červen), cena jednoho výtisku je 15 Kč,
roční předplatné 150 Kč

Objednávky časopisu zajišťuje česká redakce a slovenská redakce na svých adresách
Sazba a tisk ÚZPI Praha

Autorkou ilustrace na obálce je Michaela Dytrtová

Redakční rada

Ing. Jaromír Beneš, Školní statek Opava;
PhDr. Zuzana Burdanová, MP SR Bratislava;
Ing. Igor Drobny, PhD.; SZÁŠ Piešťany; PhDr.
Radmila Dytrtová, CSc., KP ČZU Praha;
Ing. Ludmila Gočálová, MZe ČR; Ing. Zorka
Husová, NÚOV Praha; Ing. Ivan Jung, CSc.,
Slovenská poľnohospodárska a potravinárska
komora; Ing. Břetislav Kábele, SOŠ České
Budějovice; Ing. Jan Kot, ISŠ Cheb; Ing. Ludmila
Kováčiková, Agroinštitút Nitra; PhDr. Dana
Linhartová, CSc., ÚHV PEF MZLU Brno;
Ing. Josef Matoušek, MZe ČR; Ing. Mária
Múdra, ZSŠP Rakovice; doc. Ing. Milan Slávik,
CSc., KP ČZU Praha; PhDr. Pavel Sýkora,
MZe ČR